

Sygn. akt VIII *Pa* 194/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Sędziowie:	SSO Jolanta Łanowy (spr.) SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016r. w Gliwicach

sprawy z powództwa P. J. (J.)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K. Oddział Kopalnia (...) w P.

o podwyższenie renty wyrównawczej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 9 lipca 2015 r. **sygn. akt** IV P 339/14

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w całości i zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 9.393,06 zł (dziewięć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt trzy złote 06/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje;
- 3) nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 470 zł (czteryście siedemdziesiąt złotych) tytułem opłaty sądowej od uiszczenia której powód był zwolniony.

(-) SSR del. Renata Stańczak (-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Jolanta Łanowy (spr.)

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powód P. J. w pozwie skierowanym porzeczniwo pozwanej (...) S.A. w K. Oddział Kopalnia (...) w P., domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 9 393,06 zł netto z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 10 lipca 2014r. tytułem nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pracował u pozwanej, ostatnio w Zakładzie (...) w P., w charakterze górnika pod ziemią na stanowisku kombajnisty. W dniu 1 maja 2000r. powód uległ wypadkowi przy pracy i od tego czasu jest rencistą z prawem do renty wypadkowej. Zdaniem powoda, w dniu 17 czerwca 2014r., gdyby nie wypadek, to miałby trzydziestoletni staż pracy u pozwanej. Powód wskazał, że do okresu pracy, od którego zależy uprawnienie do nagrody, zalicza się także przerwy w zatrudnieniu spowodowane pobieraniem renty przyznawanej z powodu wypadku przy pracy. Powód zwrócił się do pozwanej z wnioskiem o wypłacenie należnego mu świadczenia, jednak pozwana odmówiła, twierdząc, że powód posiada już uprawnienia emerytalne, i że eliminują go one z grona osób uprawnionych do nagrody jubileuszowej. Zdaniem powoda, przepisy obowiązujące u pozwanej nie przewidują zwolnienia pracodawcy z obowiązku wypłaty nagrody jubileuszowej pracownikowi pobierającemu rentę z tytułu wypadku przy pracy w sytuacji, kiedy nabył on uprawnienia emerytalne.

Pozwana (...) S.A., w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że powód otrzymuje od niej rentę wyrównawczą, rozumianą jako różnica pomiędzy zarobkami, jakie potencjalnie osiągałby, będąc zatrudnionym nadal u pozwanej, a świadczeniami, jakie otrzymuje z tytułu ubezpieczenia społecznego. Pozwana wyjaśniła, że czas trwania uprawnienia do renty wyrównawczej zależy od konkretnego stanu faktycznego. Zdaniem pozwanej, powód nie wykazał, by świadczenia jakie obecnie otrzymuje, były niższe niż te, które otrzymywałby, gdyby nie doznany uszczerbek na zdrowiu. Pozwana podkreśliła, że powód osiągnąłby prawo do emerytury w związku z 25 letnim stażem pracy w dniu 31 października 2012r. Ponadto, zdaniem pozwanej, wśród rówieśników powoda, pracuje u pozwanej jedynie kilka osób i są to osoby, które albo nie nabyły jeszcze uprawnień emerytalnych albo posiadają wiedzę wysokospecjalistyczną. Z uwagi na kiepską sytuację finansową pozwanej, pracownicy decydują się na rozwiązanie stosunku pracy zaraz po osiągnięciu uprawnień emerytalnych.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2015r. sygn. IVP 339/15 – Sad Rejonowy w Tarnowskich Górach oddalił powództwo.

Powyższy wyrok zapadł w następującym stanie faktycznym:

Powód P. J. był pracownikiem pozwanej (...) S.A. w K., a wcześniej jej poprzedników prawnych od dnia 17 czerwca 1987r. Powód pracował na stanowisku górnika – kombajnisty.

W dniu 11 maja 2000r. uległ wypadkowi przy pracy i od tego czasu pobiera rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że powód po wypadku leczył się w (...) i był wielokrotnie hospitalizowany z powodu zaburzeń stanu psychicznego. U powoda rozwinęła się przewlekła schizofrenia paranoidalna.

Pozwana wypłaca powodowi rentę wyrównawczą, przyznaną mu początkowo na podstawie ugody pozasądowej, a następnie na podstawie wyroku sądu z 28 listopada 2006r. a stanowiącej różnicę pomiędzy potencjalnymi zarobkami, jakie otrzymywałby gdyby nie uległ wypadkowi, a pobieranymi świadczeniami z ZUS.

Sąd Rejonowy ustalił też, że powód nabyłby uprawnienia emerytalne z dniem 31.10.2012r. Hipotetycznie powód nagrodę jubileuszową za 30 lat pracy nabyłby z dniem 16 czerwca 2014r. i wynosiłaby ona 11 454,95 zł brutto.

Ponadto, Z ustaleń popartych doświadczeniem życiowym Sądu Rejonowego wynika też, że niemal wszyscy pracownicy dołowi na kopalniach, którzy mają możliwość przejścia na emeryturę po 25 latach pracy, bez względu na wiek,

korzystają z tej możliwości. Jedynie dwóch pracowników, z pośród 551 zatrudnionych u pozwanej, którzy nabyli prawo do emerytury w latach 2012-2013 pozostało nadal w pracy i byli to w obydwu przypadkach działacze związkowi.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika ponadto, że powodowi, przy założeniu, że przeszedłby na emeryturę z dniem 1.10.2012r. brakowało więcej niż rok stażu uprawniającego do nabycia nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy.

Sąd Rejonowy poczynił także ustalenia w zakresie obecnej sytuacji majątkowej rodziny powoda. Z ustaleń tych wynikało, że powód ma żonę i dwójkę dorosłych dzieci (25 i 27 lat). Żona powoda ma stałą pracę, podobnie jak i syn, który również pracuje obecnie na kopalni. Córka po skończeniu szkoły również pracowała przez rok i było to w 2014r., podobnie jak syn powoda. tj. w roku, w którym powód nabyłby prawo do potencjalnej emerytury (2012r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, w tym zwłaszcza dowodów z dokumentów i zeznań powoda oraz świadków. Dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez żadną ze stron, dlatego Sąd dał im wiarę w całości. Również zeznania świadków były spójne, konkretne, wzajemnie ze sobą korespondowały. W zasadzie jedyną okolicznością sporną pomiędzy stronami było to, kiedy powód przeszedłby hipotetycznie na emeryturę, gdyby był zdolny do pracy i nie uległ wypadkowi. Według powoda pracowałby on prawdopodobnie do osiągnięcia stażu 30 lat pracy pod ziemią, przy czym twierdzenia powód te głosił w sposób mało zdecydowany i nieprzekonujący Sądu, zwłaszcza, że podczas zeznawania sam powód początkowo twierdził, że przeszedłby na emeryturę po 25 latach pracy (zeznania powoda k.167). Także z twierdzeń żony powoda wynika, że nie chciałaby ona, by mąż pracował z narażeniem życia, gdyby nie było takiej potrzeby. Twierdzenia powoda były nieprzekonujące w świetle zebranego materiału dowodowego i doświadczenia życiowego Sądu. Pozwana wykazała, że zjawisko pozostawiania górników dołowych po osiągnięciu wieku emerytalnego na kopalniach w zasadzie nie istnieje. Wszystko to, w powiązaniu z całkiem niezłą sytuacją finansową rodziny powoda oraz to, że w tym czasie dzieci powoda były już dorosłe i pracowały, przemawia za przyjęciem przez Sąd Rejonowy założenia, że powód na pewno nie pracowałby dalej na kopalni po osiągnięciu wieku emerytalnego.

W tak ustalonym stanie faktycznym, w ocenie Sadu I instancji powództwo było nieuzasadnione.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia jak w pkt 1 wyroku stanowił § 1 ust. 4 w zw. z § 5 ust.1 Porozumienia zawartego w dniu 20 grudnia 2004r. pomiędzy Zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych, stanowiącego załącznik nr 2 do Uchwały Zarządu Nr 2556/2011 z dnia 28.12.2011r., w zw. z art. 9 Kodeksu pracy. Zgodnie z treścią powołanych przepisów, postanowienia porozumień zbiorowych stanowią źródło prawa pracy w zakresie w jakim kształtują prawa i obowiązki stron stosunku pracy. Jednym z takich praw przysługujących pracownikom pozwanej jest prawo do otrzymania nagrody jubileuszowej w wysokości zależnej od stażu pracy. Zgodnie z przywołanymi wyżej paragrafami porozumienia, pracownikom przysługuje nagroda jubileuszowa w wysokości 250% podstawy wymiaru po 30 latach pracy. W związku z faktem, iż powód przeszedłby na emeryturę przed osiągnięciem wymaganego stażu pracy (31.10.2012) i jednocześnie w chwili przejścia na hipotetyczną emeryturę brakowałoby mu więcej niż 12 miesięcy do nabycia nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy (prawo do deputatu nabyłby najwcześniej z dniem 16 czerwca 2014r.) orzeczono jak wyżej.

W pkt 2 wyroku, Sąd w oparciu o art.98 kpc w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu obciążył stronę przegrywającą sprawę (powoda) kosztami procesu, tj. koszty zastępstwa procesowego strony pozwanej ustalone na podstawie § 6 ust.4 i 11.1 ust.2 w zw. z § 2 ust. 1,2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2002.163.1349 ze zm.) w wysokości 900 zł.

Apelacje od wyroku wniosła strona powodowa. Zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a to art. par. 1 pkt 4 w zw. z par. 5 pkt 1 załącznika nr 10 do Porozumienia z dnia 20.12.2004r., polegające na przyjęciu, iż powódka nabywając prawo do emerytury przed osiągnięciem wymaganego do nagrody jubileuszowej stażu pracy, utracił prawo do tego świadczenia. Tymczasem powód, powód nabywaj. Ac uprawni eń emerytalnych nie musiał z nich skorzystać. Obecnie powód ma dopiero 45 lat i nie jest powiedziane ze skorzystałby z uprawnień

emerytalnych w 2012r. Tym bardziej, iż praca górnicza była jego pasją, ponadto pozwana nie wykazała, iż wszyscy pracownicy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych z tego korzystają.

Powołując się na powyższe powód wniósł o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, a nadto zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżony wyrok nie jest trafny albowiem nie odpowiada prawu.

Przyjmując ustalenia Sądu I instancji za własne, Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Inicjując rozważania prawne wskazać należy, iż roszczenie powoda należało ocenić w kontekście powództwa z art. 907 par. 2 kc. Który stanowi, iż, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie, jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy.

Bezspornie bowiem powód jest byłym pracownikiem pozwanej. W dniu 11 maja 2000r. uległ wypadkowi przy pracy i od tego czasu pobiera rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Pozwana zaś wypłaca powodowi rentę wyrównawczą, przyznaną mu początkowo na podstawie ugody pozasądowej, a następnie na podstawie wyroku sądu z 28 listopada 2006r. a stanowiącej różnicę pomiędzy potencjalnymi zarobkami, jakie otrzymywałby gdyby nie uległ wypadkowi, a pobieranymi świadczeniami z ZUS. Umocowanie prawne do wypłaty powodowi renty wyrównawczej wynika z art. 444 par. 2 kc.

Zgodnie z cyt. w. przepisem, art. 444 par. 2 kc - Roszczenie o rentę przysługuje poszkodowanemu w razie:

- całkowitej lub częściowej utraty przez niego zdolności do pracy zarobkowej,
- zwiększenia się jego potrzeb,
- zmniejszenia się jego widoków powodzenia na przyszłość.

W judykaturze akcentuje się, że nie sama tylko utrata zdrowia, lecz rzeczywista utrata zdolności zarobkowania i widoków na przyszłość, a także rzeczywiste zwiększenie się potrzeb poszkodowanego jako następstwo wywołania uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia stanowią przesłanki zasądzenia renty po myśli art. 444 § 2 k.c. Bowiem szkoda według art. 415 k.c. musi posiadać walor realny, nie zaś tylko teoretyczny (wyrok SN z dnia 7 maja 1998 r., III CKU 18/98, Prok. i Pr.-wkł. 1998, nr 11-12, s. 35; wyrok SN z dnia 6 października 2000 r., II UKN 10/00, OSNP 2002, nr 9, poz. 221). Wskazane następstwa muszą mieć charakter trwały, lecz nie muszą mieć charakteru nieodwracalnego. Każda z tych okoliczności może stanowić samodzielną podstawę zasądzenia renty, jednakże konieczną przesłanką jest powstanie szkody bądź to w postaci zwiększenia wydatków, bądź to zmniejszenia dochodów.

Gdyby nie wypadek przy pracy powód nadal byłby pracownikiem pozwanej, a zatem jako pracownik pozwanej, po spełnieniu odpowiednich przesłanek co do stażu pracowniczego nabyłby uprawnień do nagrody jubileuszowej, w tym za 30 lat pracy w dniu 17 czerwca 2014r.

Zdaniem Sądu Okręgowego, niewątpliwie po stronie powoda nastąpiła zmiana stosunków, o której mowa w art. 907 par. 2 kc, albowiem gdyby nie wypadek przy pracy w dacie w.w. powód nabyłby uprawnienia do nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy.

Pozwana konsekwentnie podnosiła w toku procesu, iż powód nie nabyłby uprawnień do nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy, albowiem nie byłby już wtedy pracownikiem pozwanej, ale emerytem, albowiem w dacie 1.10.2012r.

nabyłyby uprawnień emerytalnych, do emerytury górniczej bez względu na wiek. Ponadto praktyka obowiązująca u pozwanej wskazuje, iż wszyscy górnicy, którzy nabywają prawo do emerytury górniczej, rozwiązują stosunki pracy na podstawie porozumienia stron, a zatem należy mniemać, iż także powód także rozwiązałby stosunek pracy i przeszedł na emeryturę. A wtedy jako emeryt nie miałby prawa do spornego świadczenia.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż skorzystanie z uprawnień emerytalnych, jak wynika z ugruntowanego stanowiska judykatury jak i doktryny, jest prawem pracownika. Pracownik może z tego prawa skorzystać, ale też nabycie uprawnień emerytalnych nie jest uzasadnioną samodzielną przyczyną do rozwiązania z nim stosunku pracy. Odnosząc się do tego wątku rozważań wskazać należy, iż pozwana w toku procesu nie wykazała, iż istniały po jej stronie takie okoliczności faktyczne, iż nie byłoby możliwym dalsze zatrudnienie powoda, gdyby nabył w 2012r uprawnienia emerytalne. Twierdzenie, iż wszyscy pracownicy pozwanej dotychczas skorzystali z możliwości przejścia na emeryturę po 25 latach pracy i rozwiązali stosunek pracy, nie implikuje, iż powód także podjąłby taką decyzję. Tym bardziej, iż jak twierdził powód, praca dawała mu satysfakcję, był zaangażowany w pracy, pełnił funkcję społecznego inspektora pracy, obecnie ma dopiero 45 lat, a zatem można było uznać za wiarygodne jego twierdzenie, iż gdyby mógł pracować to na pewno by z tego skorzystał. Ponadto, co istotne, pozwana nie wykazała, iż wskutek nabycia przez powoda uprawnień emerytalnych, z tych względów, z uwagi - na niemożność dalszego zatrudnienia, powód otrzymałby wypowiedzenie umowy o pracę.

Zauważyć należy, iż pomimo podnoszenia tej kwestii tj. nabycia przez powoda uprawnień do hipotetycznej emerytury górniczej, pozwana zobowiązana do wypłaty renty wyrównawczej (na podstawie zarobków pracowników porównawczych) nie zwróciła się na drogę sądową, powołując się na cyt. w. przepis art. 907 par. 2 kc. Świadczy to o tym, iż powód nadal jest traktowany przez samego pracodawcę jak potencjalny pracownik.

A zatem można postawić hipotezę, iż w dacie wskazanej przez pozwaną jako data nabycia przez powoda prawa do emerytury górniczej po 25 latach tj. 1.10.2012r. mógłby kontynuować zatrudnienie, a zatem w dacie 16.10.2014r. nabyłby uprawnienia do nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy.

Niezależnie jednak od tego zauważyć należy, iż w dacie wskazanej przez pozwaną tj. 1.10.2012r. powód nie nabyłby uprawnień do emerytury górniczej bez względu na wiek, jest to błędna data. To zresztą zostało potwierdzone przez pracodawcę w piśmie skierowanym do powoda dnia 15 września 2015r., z którego wynika, iż powód nabyłby hipotetycznych uprawnień emerytalnych od października 2015r.

W ocenie Sądu Okręgowego, ta okoliczność dodatkowo wzmacnia zaprezentowaną wyżej argumentację co do zasadności roszczenia powoda.

Wysokość dochodzonego świadczenia nie była pomiędzy stronami sporna.

Reasumując z wyżej wskazanych względów apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie, dlatego na mocy art. 907 par. 2 kc, w zw. z art. 444 par. 2 kc i par. § 1 ust. 4 (Nagrody jubileuszowe) - Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004r. zawartego pomiędzy Zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych, stanowiącego załącznik nr 2 do Uchwały Zarządu Nr 2556/2011 z dnia 28.12.2011r., w zw. z art. 9 kp i art. 386 par. 1 kpc zmieniono zaskarżony wyrok i orzeczono jak w sentencji.

O ustawowych odsetkach orzeczono po myśli art. 481 kc, przyjmując jako date wymagalności roszczenia datę wniesienia pozwu.

O kosztach zastępstwa procesowego poniesionych przez powoda za obie instancje orzeczono, na mocy art. 99 kpc w zw. z art. 98 kpc i przepisu par. 6 i 11 rozporządzenia ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2013r. poz.490).

Na mocy przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005r. (Dz. U. z 2014r. poz.1025 z późn. zm.) orzeczono o kosztach sądowych.

(-) SSR del. Renata Stańczak (-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Jolanta Łanowy (spr.)

Sędzia Przewodniczący Sędzia